

22 april 2024

Notaoverleg Digitalisering

Inbreng **IPO & VNG**

Op 22 april spreekt u bij het Notaoverleg Digitalisering met staatssecretaris Van Huffelen. Vanuit de provincies en gemeenten vragen wij u het onderstaande in overweging mee te nemen in het debat.

Ga door met de uitvoering van de digitaliseringsagenda

Provincies en gemeenten zijn positief over de geactualiseerde versie van de [Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren](#). Veel onderwerpen in deze agenda zijn van direct belang voor medeoverheden. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van een *wallet* in het kader van de Europese Digitale Identiteit, het uitvoeringsprogramma voor de [Interbestuurlijke Datastrategie](#) (IBDS), de ontwikkeling van digitaal vakmanschap bij de overheid en de overheidsbrede visie op [generatieve AI](#). Maar ook de [Agenda Coalities voor de Digitale Samenleving](#), waarin het Rijk samen met medeoverheden en uitvoeringsorganisaties werkt aan een goede informatiepositie voor de maatschappelijke opgaven van deze tijd, met aandacht voor ethiek, AI en duurzaamheid in de context van digitalisering.

Wij waarderen de inzet van het demissionaire kabinet op het tot stand brengen van een duurzame en goede interbestuurlijke samenwerking, waarmee draagvlak ontstaat voor de digitaliseringsagenda. Wij benadrukken ook dat het werk nog lang niet klaar is.

- *Zet de uitvoering van de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren nu, en in een nieuwe kabinetsperiode, met kracht voort en blijf medeoverheden daar actief bij betrekken.*

Eén bewindspersoon voor digitalisering

Om de doelen van het kabinet op het gebied van digitalisering te behalen is interbestuurlijke samenwerking noodzakelijk, maar ook een bewindspersoon met meer doorzettingsmacht en aanwijzingsbevoegdheid.

Op dit moment zijn verschillende bewindspersonen verantwoordelijk voor de verschillende digitale thema's. De staatssecretaris voor Digitalisering (BZK) heeft een coördinerende verantwoordelijkheid op digitalisering en is daarnaast verantwoordelijk voor de thema's 'digitaal fundament' en 'digitale overheid'. In dat kader publiceerde zij de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren en de Agenda Coalities voor de Digitale Samenleving. De minister van EZK schreef de [Strategie Digitale Economie](#). En de minister van JenV publiceerde de [Nederlandse Cybersecuritystrategie](#) (NLCS).

Wij denken dat een nieuw kabinet vanwege de samenhang tussen deze onderwerpen de coördinatie kan versterken door één bewindspersoon met doorzettingsmacht verantwoordelijk te maken voor digitalisering, om zo een aantal fundamentele problemen op te lossen. Het meest pregnant hierbij is het knelpunt van verantwoord datagebruik voor de opgaven van de overheid, en dan specifiek het delen van gegevens over de grenzen van beleidsdomeinen heen, bijvoorbeeld in het kader van de samenhang tussen het sociaal domein en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

- *Beleg de portefeuille digitalisering bij één minister met doorzettingsmacht.*

Regels kunstmatige intelligentie moeten uitvoerbaar zijn

Op het gebied van kunstmatige intelligentie treedt de AI Act in juni van dit jaar in werking en in 2026 moeten alle organisaties, die nieuwe of fundamenteel gewijzigde 'Hoog risico AI-systemen' ontwikkelen en/of gaan gebruiken, voor die systemen aan de vereisten voldoen. Voor publieke autoriteiten zoals de medeoverheden geldt bovendien dat in 2028 ook alle bestaande 'Hoog risico AI-systemen' aan de vereisten moeten voldoen.

Daarnaast werkt het kabinet aan de Wet op het Algoritmeregister. Het primaire doel van dit wetsvoorstel is om te komen tot grotere transparantie van overheidsalgoritmes.

De exacte vereisten die uit deze regelgeving voortkomen zijn nog niet duidelijk. De kaders hiervoor moeten in samenwerking met de provincies en gemeenten worden opgesteld. We vinden het goed dat medeoverheden betrokken zijn bij de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) en zullen onze zorgen omtrent de uitvoerbaarheid in dat proces meenemen.

Stel als overheid de norm in digitalisering, ook in Europa

De nieuwe ontwikkelingen op digitaal vlak volgen elkaar in razend tempo op. Dat is inmiddels geen nieuws meer voor de overheid; we zien dit de laatste jaren gebeuren. Het is belangrijk dat we als gezamenlijke overheid in controle blijven over deze ontwikkelingen. Zo kunnen inwoners vertrouwen op een overheid die de normen en kaders stelt voor zaken als digitale veiligheid, de toepassing van nieuwe technologieën en ethiek.

Veel regelgeving wordt in Europa opgesteld. Dat is terecht, omdat de uitdagingen van bijvoorbeeld grote internetplatforms te groot zijn om als Nederland alleen aan te pakken. De uitwerking van deze regels is echter altijd op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Provincies en gemeenten hebben te maken met de uitingsvormen van de digitale ontwikkelingen, maar ook met de implementatie van de regelgeving.

Een actueel voorbeeld dat laat zien dat de voorbereiding op deze Europese regelgeving niet altijd goed gaat, is de NIS2-regeling. Het demissionaire kabinet gaat de deadline voor implementatie in oktober niet halen, zo gaf uw Kamer ook aan tijdens het commissiedebat Online Veiligheid en Cybersecurity van 11 april. Medeoverheden hebben last van het uitblijven van duidelijkheid over deze implementatiewetgeving. Dit hebben we in aanloop naar eerdere debatten ook aan de Kamer meegegeven.

Dit voorbeeld toont aan dat we als gezamenlijke overheden één stem moeten hebben richting Europa. Uw Kamer kan hier een actieve rol in spelen door de uitvoeringspraktijk van provincies en gemeenten vroeg te betrekken bij de discussies over Europese initiatieven.

- *Trek gezamenlijk met medeoverheden op in de voorbereiding van Europese digitale regelgeving, zodat deze uitvoerbaar is en zodat we regie houden op de digitalisering.*